

แนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย*

The Guideline for Promoting Mekong Tourism Policies and Practices in Thailand

วิสันต์ ลมไธสง¹, บรรพต วิโรนราช และ สุชนนี เมธิโยธิน

Wisorn Lomthaisong¹, Banpot Wiroonrat and Suchonnee Methiyothin

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Graduate School of Commerce, Burapha University

¹Corresponding Author. Email: Wisorn_lom@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมนโยบาย และแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขงของประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่ภาครัฐจำนวน 34 คน ผู้ประกอบการ จำนวน 7 คน และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงจำนวน 400 ชุด เพื่อสอบถามความเห็นของนักท่องเที่ยว ว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมากน้อยเพียงใด ซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่และร้อยละของข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

แนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขงของประเทศไทยสามารถทำได้ดังนี้ 1. ภาครัฐ ได้แก่ 1) สนับสนุนนโยบายและงบประมาณจากภาครัฐเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก 2) พัฒนาศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ตั้งคณะกรรมการเข้ามาดูแลร่วมกับชุมชน 3) สนับสนุนด้านผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ประเพณี วัฒนธรรม และด้านการผลิตสินค้าและบริการ 4) เพิ่มการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

* Received June 20, 2017; Accepted September 30, 2017.

ในพื้นที่และจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว 5) สร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชนและชุมชน ในการพัฒนา
 ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน 6) สนับสนุนด้านการฝึกอบรมให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติด้าน
 การส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับผู้ประกอบการและประชาชน 7) พัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด
 เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความปลอดภัย 2. ภาคเอกชน ได้แก่ 1) สนับสนุนให้มีการรวมตัวกันของผู้ประกอบ
 การให้บริการเรือท่องเที่ยว ในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน หรือ SMEs เพื่อการท่องเที่ยว 2) ให้การบริการกับ
 นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีน้ำใจไมตรี ช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ 3) ปรับปรุงสภาพของเรือ
 ให้บริการนำเที่ยวเพื่อให้ความปลอดภัย สวยงามและน่าใช้งานเสมอ 4) ปรับปรุงเส้นทางการเดินเรือและ
 ค้นหาเส้นทางใหม่อยู่เสมอ

คำสำคัญ: การส่งเสริม; แนวทางปฏิบัติ; การท่องเที่ยว; แม่น้ำโขง

Abstract

This research aims to study the policy and operational guidelines for tourism along the Mekong River in Thailand. This study using mixed method research consists of qualitative research by using in-depth interviews 34 of government officials, 7 entrepreneurs, and quantitative research. The 400 tourist questionnaire on the Mekong River was used to ask for tourists' opinion about how relevant to qualitative data from in-depth interviews. The statistics used for data analysis are frequency and percentage of data.

The study results that Guidelines for promoting Mekong tourism policies and practices in Thailand as follow; for the government should 1) Promote and support government policies and tourism budgets. Develop areas in tourist attractions, basic structure, infrastructure and facilities. 2) Development of arts, culture and Ecotourism and set up a committee to supervise together with community. 3) Support experts and tourism professionals, culture, and production of tourism products and services. 4) Increase public relations of major tourist attractions in the area and Travel information arrangement. 5) Create cooperation between the government, private sector and community to develop the image of tourist attractions and community. 6) To provide training, knowledge and practice on tourism promotion for entrepreneurs and the public. Develop tourist attractions to be clean, tidy and safe. 2. Private sector should 1) Support and promote the aggregation of boat tour operators and set up community enterprises as well as SMEs for tourism in the community. 2) To provide services to tourists as well, to be generous and to help promote important tourist destinations in the area. 3) To improve the conditions of the boat tours, security, beautiful looks and always ready to use. 4) Always improve navigability and find new routes.

Key words: Promotion; Practice; Tourism; Mekong River

บทนำ

การท่องเที่ยวทางแม่น้ำโขงในปัจจุบันมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มักจะต้องการเข้ามาสัมผัสความบริสุทธิ์ของน้ำโขงตลอดเส้นทางที่มีการเปิดเดินเรือ ได้เห็นถึงวิถีชีวิตของชุมชนที่อยู่ริมฝั่งน้ำโขงของไทยและสปป.ลาว เมื่อมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะส่งผลต่อการท่องเที่ยว, การค้า และการลงทุนในกลุ่มประเทศในกลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งจะส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีน (Phakaymas Weirram, 2014) เนื่องจากแม่น้ำโขงไหลผ่านประเทศไทยในหลายจังหวัด ส่งผลต่อการเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่อย่างมากมาย ตั้งแต่ปี 2549 ถึงปี 2554 จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 49 คิดเป็นร้อยละ 5.64 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดของประเทศ โดยที่จังหวัดเชียงรายมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามามากที่สุด 2,311,370 คน สร้างรายได้ 20,728.69 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 37.5 จากปี 2551 รองลงมาได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี มีนักท่องเที่ยวจำนวน 2,281,020 คน มีรายได้ 5,333.13 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 43.7 จากปี 2551 และจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปน้อยที่สุด คือ จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 246, 332 คน มีรายได้ 343.38 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 88.6 จากปี 2551 (National Statistical Office, 2012) แต่จากผลของการชะลอตัวทางเศรษฐกิจโลกและประเทศไทยในภาพรวม ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2558 มีแนวโน้มลดลง 3-5% จากปี 2557 และแม้ว่ารัฐบาลจะมีความตั้งใจอย่างสูงในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านคุณภาพ แต่นโยบายการพัฒนาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว การบริหารจัดการอุปสงค์และอุปทาน การควบคุมความปลอดภัยตามแหล่งท่องเที่ยว อาจจะยังไม่ชัดเจนและไม่เป็นไปตามกลุ่มเป้าหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ยังมีไม่มากพอ และแม้ว่าจะไม่มีตัวเลขและรายงานอันใดที่จะแสดงถึงการกระจายรายได้ด้านการท่องเที่ยวในขณะนี้ แต่รายได้จากการท่องเที่ยวก็ยังเป็นรายได้หลักของประเทศที่ส่งผลต่อ GDP ของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ดังจะเห็นได้จากปี 2557 ที่การท่องเที่ยวสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศกว่า 950,000 ล้านบาท ซึ่งคาดว่าในปี 2558 จะสามารถทำรายได้ให้กับประเทศประมาณ 900,000 – 920,000 ล้านบาท (Ministry of Tourism and Sports, 2015) ดังนั้นการพัฒนาการรูปแบบการท่องเที่ยวของไทย นอกจากจะมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติประเทศ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนกับท่องเที่ยวได้มีอาชีพและมีรายได้ ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้น่าสนใจและมีความแปลกใหม่ น่าสนใจมากขึ้น (Ministry of Tourism and Sports, 2015)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าและทบทวนวรรณกรรม รวมถึงงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถสรุปแนวคิดที่เกี่ยวข้องทั้งหมดได้ว่า การท่องเที่ยววันนี้ มีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่ง รวมไปถึงการค้าและการลงทุนต่างๆที่จะเกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะนำความเจริญมายังพื้นที่เหล่านั้น (Ministry of Tourism and Sports, 2015) โดยที่แหล่งท่องเที่ยวที่ดีต้องประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจที่มีความสวยงาม ความน่าประทับใจ มีสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities)

อย่างเพียงพอ (Mill and Morrison, 1995) สิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการต่างๆ เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการและควรจัดให้มีได้อย่างเหมาะสม ที่พักที่ดีจะช่วยสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ (Tourism Authority of Thailand, 2013) มากกว่านั้นการจัดสถานที่พักเพื่ออำนวยความสะดวกที่มีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นสิ่งที่สำคัญเช่นกัน (Zhang et al., 2009) ซึ่งการออกแบบโรงแรมให้ทันสมัยและเป็นเอกลักษณ์ เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการท่องเที่ยวด้านความสะดวกสบายและการพักอาศัย สร้างความประทับใจได้ (Daniella and Smith, 2005) สำหรับด้านการให้บริการ ผู้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวจะต้องให้การต้อนรับอย่างมีมิตรไมตรีต่อนักท่องเที่ยวเสมอ (Mill and Morrison, 1995) เช่นเดียวกับแนวคิดของ Mill (1990) และ Pond (1993) ที่มองว่า การให้บริการการท่องเที่ยวเป็นการอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดความสุขสบาย และพึงพอใจในการเดินทางแก่นักท่องเที่ยว ผู้ให้บริการจะต้องมีความเต็มใจและตั้งใจที่จะให้บริการอย่างเต็มที่ สร้างความพอใจให้กับนักท่องเที่ยว (McIntosh and Goeldner, 1984; Coltman (1989) รวมถึงจะต้องพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทุกด้านให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ โดยการสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับศักยภาพเชิงวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Tourism Authority of Thailand, 2013) มีการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิม ซึ่งจะส่งผลให้รัฐตระหนักถึงความสำคัญและทำให้เกิดนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ (Saefang, 2016)

การท่องเที่ยวจะมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้นั้น บุคลากรทางการท่องเที่ยวจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและปริมาณสอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวแต่ละประเภท (Mingsan Khaosa-ard et al., 2008) ซึ่งบุคลากรเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนา การวางแผนที่ดีจะช่วยให้เกิดการพัฒนาได้ (Wheelen and Hunger, 2002) ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับทุนปัญญาทุนมนุษย์ในการยกระดับสู่การพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน แต่ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การท่องเที่ยวของไทยในภาพรวมยังมีปัญหาด้านการกำกับดูแลและขาดมาตรการป้องกันมลพิษและผลกระทบอย่างเพียงพอ สถานประกอบการท่องเที่ยวและโรงแรม ยังขาดมาตรการป้องกันมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ดี (Terdchai Chuaibumrung, (2014) ปัญหานี้ยังรวมไปถึงแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ซึ่งขาดการวางแผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงอนุรักษ์ ผู้ประกอบการบางกลุ่มและนักท่องเที่ยวขาดจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม (Thai Travel Association, 2016) เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยยังต้องการการพัฒนาและปรับปรุงเรื่องการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวให้มีมาตรฐาน และมีความพร้อมที่จะรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในอนาคตได้ (Mingsan Khaosa-ard et al., 2008)

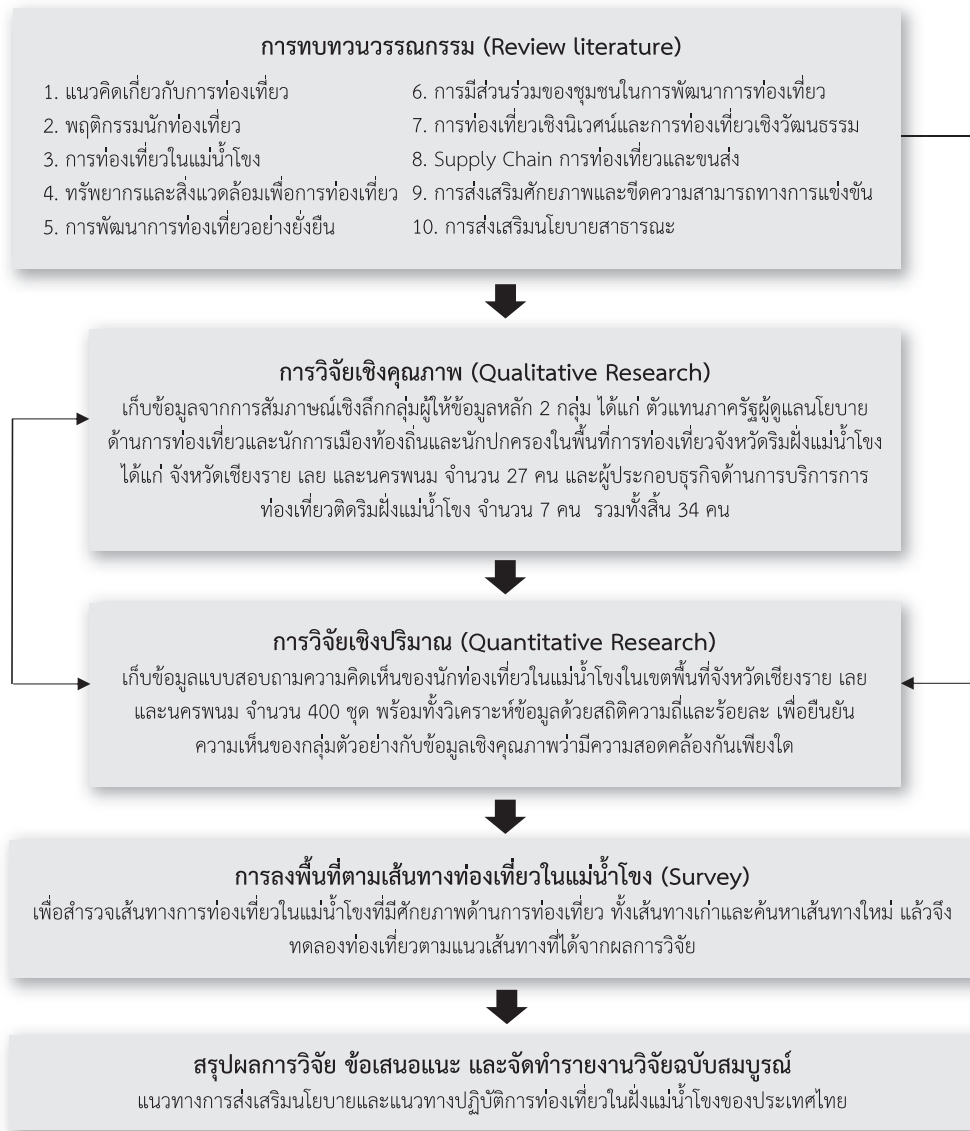
การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนอกจากจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบุคลากรการท่องเที่ยวแล้ว จะต้องการมีการสร้างกลยุทธ์เพื่อการแข่งขัน โดยแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นจะต้องให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยและเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว (Tourism Authority of Thailand, 2013) ซึ่งการขาดข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

เที่ยวของไทย ภาครัฐควรมีรายละเอียดและข้อมูลด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและเป็นข้อมูลใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว (Thai Travel Association, 2016) มากกว่านั้น จะต้องมีการพัฒนาสมรรถนะและขีดความสามารถการแข่งขันในระดับวิสาหกิจและหน่วยผลิตพื้นฐาน โดยการปรับโครงสร้างของภาคการบริการ บนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (The National Economic and Social Development Board, 2011) ในขณะที่มีความเห็นจาก Institute of Small and Medium Enterprises Development Khon Kaen University Network (2009) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันผู้ประกอบการ SMEs ด้านการท่องเที่ยวของไทย มีข้อจำกัดในการรับรู้ข่าวสารข้อมูล ขาดความรู้ที่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจและด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ (ICT) จึงอาจทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวมีอุปสรรคและไม่เกิดประสิทธิผล โดยการพัฒนาสมรรถนะและขีดความสามารถการแข่งขันในระดับวิสาหกิจและหน่วยผลิตพื้นฐานจะรวมไปถึงปรับปรุงคุณภาพด้านการบริการและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมให้ได้มาตรฐานและเพียงพอ โดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นประเด็นหลัก (Tourism Authority of Thailand, 2013) มากกว่านั้น หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพในชุมชนด้วย (Sunetiluk Yoktep and Yupaporn Yupas, 2017) สำหรับการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยนั้น การปรับปรุงการท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นและเร่งด่วน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สปป.ลาว ซึ่งการพัฒนาจะต้องกระทำควบคู่และบูรณาการร่วมกันทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านแหล่งท่องเที่ยว เช่น การปรับปรุงร่องน้ำและเส้นทางใหม่ๆ เพื่อให้เรือนำเที่ยวขนาดใหญ่ผ่านได้ (Mingsan Khaosa-ard et al., 2008) รวมถึงการค้นหาเส้นทางเดินเรือใหม่ๆ และต้องมีการปรับปรุงเส้นทางเดินเรือท่องเที่ยวอยู่เสมอ ซึ่งจะสามารถทำให้เกิดความดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวได้ (Phakaymas Weirram, 2014) มากกว่านั้น ด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อการท่องเที่ยวก็เป็นสิ่งที่จำเป็น รวมไปถึงด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเพื่อการผลิตสินค้าและบริการดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นอีกด้วย ดังนั้นการจะพัฒนาการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงอย่างยั่งยืนนั้น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่น จะต้องให้ความร่วมมือกันเชิงบูรณาการด้านการท่องเที่ยวในทุกมิติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขงของประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 กลุ่ม ประกอบด้วยตัวแทนภาครัฐ จำนวน 27 คน และตัวแทนผู้ประกอบการ 7 คน ซึ่งใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก แล้วจึงส่งหนังสือนัดเพื่อขอสัมภาษณ์เก็บข้อมูล ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง จำนวน 400 ตัวอย่าง ซึ่งใช้วิธีการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสูตร Yamane (1967) แล้วจึงใช้การคัดเลือกแบบโควตาตามจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ที่ศึกษา โดยพิจารณาพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวใน 3 จังหวัด ได้แก่ จ.นครพนม จ.เลย และ จ.เชียงราย จากนั้นจึงใช้การคัดเลือกแบบสะดวก โดยคำถามในแบบสอบถามเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการสังเคราะห์ และใช้การวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อนำไปสู่การหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะของงานวิจัยในขั้นตอนสุดท้าย โดยมีขั้นตอนการวิจัย เริ่มจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกพร้อมตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วจึงนำไปใช้สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 2 กลุ่ม หลังจากนั้นจึงลงมือเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก และนำข้อมูลที่ได้ไปจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง จำนวน 400 ชุด พร้อมตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม เพื่อนำไปเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ หลังจากนั้นจึงลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงการสำรวจเส้นทางท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในแม่น้ำโขง การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล แล้วทำการสรุปผลการวิจัย รวมถึงการจัดทำข้อเสนอแนะ และจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ในขั้นตอนสุดท้าย

ผลการวิจัย

แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีดังต่อไปนี้

1. หน่วยงานภาครัฐจะต้องให้การสนับสนุนนโยบายและจัดสรรงบประมาณเพื่อการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงอย่างเพียงพอกับการพัฒนาพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 94.80

2. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีนโยบายในการสนับสนุนด้านส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการเกษตรและเชิงนิเวศน์ พร้อมทั้งตั้งคณะกรรมการเข้ามาดูแลแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงร่วมกับชุมชน ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 94.30

3. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีนโยบายด้านการสนับสนุนด้านบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ประเพณี วัฒนธรรม และด้านการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 88.50

4. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีนโยบายในการสนับสนุนและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในแม่น้ำโขงอย่างเพียงพอ และมีการจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 98.00

5. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีนโยบายด้านการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชนและชุมชน ในการพัฒนาภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน ให้เกิดการรับรู้ถึงอัตลักษณ์และมีทัศนคติเชิงบวกแก่นักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างชาติ ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 87.50

6. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับผู้ประกอบการและประชาชนด้านการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 90.00

7. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน เสริมสร้างมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึง ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 99.50

แนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีดังต่อไปนี้

1. ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวจะต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันของผู้ประกอบการให้บริการเรือนำเที่ยวและบริการอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เพื่อการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนรวมถึงธุรกิจ SMEs ด้านการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 97.80

2. ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านบริการนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง จะต้องให้การบริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีน้ำใจไมตรี ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 88.00

3. ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการเดินเรือในแม่น้ำโขง จะต้องมีการปรับปรุงสภาพของเรือให้บริการนำเที่ยวอยู่เสมอ มีการตรวจสอบสภาพอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย และใบอนุญาตเดินเรือกับกรมเจ้าท่าเป็นประจำทุกปี ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 87.80

4. ผู้ประกอบการเดินเรือในแม่น้ำโขงจะต้องมีการปรับปรุงเส้นทางการเดินเรืออยู่เป็นประจำ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถรับชมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญตามเส้นทางการท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วนที่สุด ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 94.00

5. หน่วยงานท้องถิ่นที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงและทท. ประจำจังหวัด จะต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิม ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 99.30

6. หน่วยงานที่และชุมชนผู้ดูแลพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว จะต้องมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ รวมถึงมีการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 77.30

7. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยวทุกภาคส่วน จะต้องส่งเสริมและพัฒนาให้มีการการจัดทำสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก โฮมสเตย์ รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 99.50

8. หน่วยงานที่และชุมชนผู้ดูแลพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว จะต้องเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 99.30

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

1. หน่วยงานภาครัฐจะต้องให้การสนับสนุนนโยบายและจัดสรรงบประมาณเพื่อการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงอย่างเพียงพอกับการพัฒนาพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สอดคล้องกับความคิดเห็นของ Ministry of Tourism and Sports (2015) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่ง รวมไปถึงการค้าและการลงทุน เช่นเดียวกับ Mill and Morrison (1995) ที่มองว่า แหล่งท่องเที่ยวที่ดีต้องประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจที่มีความสวยงาม ความน่าประทับใจ มีสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) อย่าง

เพียงพอ ซึ่ง Zhang et al. (2009) ก็มองว่า สิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการต่างๆ เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการและควรจัดให้มีไว้อย่างเหมาะสม

2. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีนโยบายในการสนับสนุนด้านส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการเกษตร และเชิงนิเวศน์ พร้อมทั้งตั้งคณะกรรมการเข้ามาดูแลแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงร่วมกับชุมชน สอดคล้องกับความเห็น Tourism Authority of Thailand (2013) ที่กล่าวไว้ว่า จะต้องพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทุกระดับให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงกลุ่มพื้นที่ พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับศักยภาพเชิงวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีนโยบายด้านการสนับสนุนด้านบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ประเพณี วัฒนธรรม และด้านการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ อย่างเพียงพอ สอดคล้องกับความเห็นจาก Wheelen and Hunger (2002) ได้ให้ความเห็นไว้คล้ายกันว่า บุคลากรเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนา การวางแผนที่ดีจะช่วยให้เกิดการพัฒนาได้ เช่นเดียวกับ Sunetiluk Yoktep and Yupaporn Yupas. (2017) ที่มองว่า หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพในชุมชน

4. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีนโยบายในการสนับสนุนและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในแม่น้ำโขงอย่างเพียงพอ และมีการจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย สอดคล้องกับ Thai Travel Association (2016) ที่กล่าวว่า อุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของ ไทย คือ การขาดข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ ซึ่งควรมีรายละเอียดมากเพียงพอ และเป็นข้อมูลใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว ซึ่ง Tourism Authority of Thailand (2013) มองว่า จะต้องมีการให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยและเพียงพอแก่นักท่องเที่ยวอยู่เสมอ

5. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีนโยบายด้านการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชนและชุมชน ในการพัฒนาภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน ให้เกิดการรับรู้ถึงอัตลักษณ์และมีทัศนคติเชิงบวกแก่นักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างชาติ สอดคล้องกับ Tourism Authority of Thailand (2013) ที่กล่าวไว้ว่า รัฐจะต้องส่งเสริมบทบาทชุมชนและองค์กรชุมชนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างครบวงจร ทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบำรุงรักษา และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

6. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับผู้ประกอบการและประชาชนด้านการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ Terdchai Chuaibumrung (2014) ได้กล่าวว่า รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับทุนปัญญา ทุนมนุษย์ในการยกระดับสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ ในขณะที่ Mingsan Khaosa-ard et al. (2008)

มีความเห็นคล้ายกันว่า การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยยังต้องการการพัฒนาและปรับปรุงบุคลากรในธุรกิจท่องเที่ยวให้มีศักยภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ Tourism Authority of Thailand (2013) ที่กล่าวไว้ว่า จะต้องพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและปริมาณสอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวแต่ละประเภท

7. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน เสริมสร้างมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึง สอดคล้องกับ Terdchai Chuaibumrung (2014) ที่มองว่า การท่องเที่ยวของไทยในภาพรวมยังมีปัญหาด้านการกำกับดูแลและขาดมาตรการป้องกันมลพิษและผลกระทบอย่างเพียงพอ ในขณะที่ Mingsan Khaosa-ard et al. (2008) มีความเห็นคล้ายกันว่า การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยยังต้องการการพัฒนาและปรับปรุงเรื่องของความปลอดภัยให้มีมาตรฐาน และมีความพร้อมที่จะรองรับการขยายตัวอย่างสูงของจำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคตได้

แนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

1. ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวจะต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันของผู้ประกอบการให้บริการเรือท่องเที่ยวและบริการอื่นๆที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เพื่อการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน รวมถึงธุรกิจ SMEs ด้านการท่องเที่ยวในชุมชน สอดคล้องกับความเห็นจาก The National Economic and Social Development Board (2011) ได้กล่าวสอดคล้องกันว่า จะต้องมีการพัฒนาสมรรถนะและขีดความสามารถการแข่งขันในระดับวิสาหกิจและหน่วยผลิตพื้นฐาน โดยการปรับโครงสร้างของภาคการบริการ บนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ในขณะที่ Institute of Small and Medium Enterprises Development Khon Kaen University Network (2009) กล่าวว่า ผู้ประกอบการ SMEs ด้านการท่องเที่ยวของไทย มีข้อจำกัดในการรับรู้ข่าวสารข้อมูล ขาดความรู้ที่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจและด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ (ICT)

2. ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านบริการนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง จะต้องให้การบริการกับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีน้ำใจไมตรี สอดคล้องกับแนวคิดของ Mill (1990) และ Pond (1993) ที่มองว่า การให้บริการการท่องเที่ยวเป็นการอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดความสบาย และพึงพอใจในการเดินทางแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งตรงกับแนวคิดของ McIntosh and Goeldner (1984) และ Coltman (1989) ที่มองว่า การท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับการสร้างความพอใจให้กับนักท่องเที่ยว เช่นเดียวกันกับความคิดเห็นของ Mill and Morrison (1995) ที่กล่าวว่า ผู้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว จะต้องให้การต้อนรับอย่างมีมิตรไมตรีต่อนักท่องเที่ยวเสมอ

3. ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการเดินเรือในแม่น้ำโขง จะต้องมีการปรับปรุงสภาพของเรือให้บริการนำเที่ยวอยู่เสมอ มีการตรวจสภาพอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย และใบอนุญาตเดินเรือกับกรมเจ้าท่าเป็นประจำทุกปี สอดคล้องกับ Tourism Authority of Thailand (2013) มองว่า จะต้อง

ปรับปรุงคุณภาพด้านการบริการและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมให้ได้มาตรฐานและเพียงพอ โดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เช่นเดียวกับ Mingsan Khaosa-ard et al. (2008) ที่กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงยังต้องการการพัฒนาและปรับปรุงเรื่องความปลอดภัยให้มีมาตรฐานให้ดีกว่านี้

4. ผู้ประกอบการด้านการเดินเรือในแม่น้ำโขงจะต้องมีการปรับปรุงเส้นทางการเดินเรืออยู่เป็นประจำ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถรับชมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญตามเส้นทางการท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วนและมากที่สุด สอดคล้องกับ Phakaymas Weirram (2014) ที่กล่าวว่า การค้นพบเส้นทางการเดินเรือเพื่อการท่องเที่ยวใหม่ๆ ก็จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น สอดคล้องกับ Mingsan Khaosa-ard et al. (2008) ที่กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยจะต้องปรับปรุงร่องน้ำและเส้นทางใหม่ๆ เพื่อให้เรือนำเที่ยวขนาดใหญ่ผ่านได้ สอดคล้องกับ Mill and Morrison (1995) ที่กล่าวว่า ต้องมีการปรับปรุงเส้นทางการเดินเรือท่องเที่ยวอยู่เสมอ ซึ่งจะสามารถทำให้เกิดความดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวได้

5. หน่วยงานท้องถิ่นที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงและททท. ประจำจังหวัด จะต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิม ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 99.30 Tourism Authority of Thailand (2013) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวและสร้างกลยุทธ์เพื่อการแข่งขัน แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นจะต้องให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยและเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว เช่นเดียวกับแนวคิดของ Thai Travel Association (2016) ที่กล่าวว่า การขาดข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นและการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวขาดประสิทธิภาพ ในขณะที่ เพราะว่า การฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิม ส่งผลให้รัฐตระหนักถึงความสำคัญและทำให้เกิดนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ (Saefang, 2016)

6. หน่วยงานที่และชุมชนผู้ดูแลพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว จะต้องมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว ให้ทุกคนรู้จักการแยกขยะ การสร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ รวมถึงจะต้องจัดทําระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 77.30 สอดคล้องกับความเห็นของ Terdchai Chuaibumrung (2014) ที่กล่าวว่า สถานประกอบการท่องเที่ยวและโรงแรม ยังขาดมาตรการป้องกันมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเพียงพอ ในขณะที่ Thai Travel Association (2016) ก็มีความเห็นคล้ายกันคือ แหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงขาดการวางแผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงอนุรักษ์ ผู้ประกอบการบางกลุ่มและนักท่องเที่ยวขาดจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

7. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยวทุกภาคส่วน จะต้องส่งเสริมและพัฒนาให้มีการการจัดทำสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก โฮมสเตย์ รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น สอดคล้องกับ Zhang et al. (2009) ที่มองว่า การจัดสถานที่พักเพื่อ

อำนวยความสะดวกที่มีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นสิ่งที่สำคัญ ในขณะที่ Daniella and Smith (2005) ก็ได้กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า การออกแบบโรงแรมให้ทันสมัยและเป็นเอกลักษณ์ เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการท่องเที่ยวด้านความสะดวกสบายและการพักอาศัย สร้างความประทับใจได้ เช่นเดียวกับความเห็นของ Mill and Morrison (1995) ที่กล่าวว่า ที่พักที่ดีจะช่วยสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ควรมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและกำจัดขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวให้ถูกต้องและเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านอื่นๆน้อยที่สุด
2. หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ควรเข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนในการเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ
3. รัฐบาลและกรมเจ้าท่า ควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้างโป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดีมีมาตรฐานตามแหล่งท่องเที่ยวริมแม่น้ำโขง การสนับสนุนด้านอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว ขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็น เช่น ประเพณีวันออกพรรษานครพนม การไหลเรือไฟ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาร่วมงานได้หลายวัน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น
4. รัฐบาลควรมีการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง ควรให้การสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว
5. รัฐบาลควรมีการจัดตั้ง Tourism Cooperation Center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อเป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค เพื่อสนับสนุนและเป็นตัวเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคในกลุ่มแม่น้ำโขง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยด้านพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกหรือตัดสินใจในการเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงเพิ่มเติม เพราะการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวมีผลต่อการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ เหตุผลส่วนหนึ่งมาจากความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ซึ่งการ

ศึกษาด้านพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกหรือตัดสินใจของนักท่องเที่ยว จะช่วยให้การออกแบบแนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย สามารถทำได้เหมาะสมมากขึ้น ตรงตามความต้องการและสามารถที่จะนำไปใช้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยได้อย่างแท้จริง

References

- Coltman, M. M. (1989). *Tourism Marketing*. New York: Van Nostrand Reinhold
- Daniella, M.O.S. (2005). *Hotel Design in Zionist Palestine: Modernism, Tourism and Nationalism: 1917-1948*. Zionist Palestine: n.p.
- Institute of Small and Medium Enterprises Development Khon Kaen University Network. (2009). *Institute of SMEs Development Northeast is planning to urgently rehabilitate SMEs experiencing problems*. [Online]. Retrieved May 11, 2015), From <http://home.kku.ac.th/uac/sme/interview.html>.
- McIntosh, R. W., and Goeldner, C. R. (1990). *Tourism: Principles, Practices philosophies*. 5th ed. NY: John Wiley & Son Inc.
- Mill, R. C. (1990). *Tourism: The International Business*. Newjericy: Prentice-Hall Inc.
- Mill, R. C. and Morrison, A. (1985). *The tourism system*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Mingsan Khaosa-ard et al. (2008). *Development of integrated sustainability tourism industry in Greater Mekong Subregion: Year 2*. Chiang Mai: Institute for Social Research. Chiang Mai University.
- Ministry of Tourism and Sports. (2015). *Travel information*. Bangkok: Policy Committee National Tourism.
- National Statistical Office. (2012). *Number of tourists by province*. Information center. Bangkok: National Statistical Office.
- Phakaymas Weirram. (2014). *Mekong River boom launches the second Thai cruise 3 on the Mekong River*. Bangkok: The National News Bureau.
- Pond, K. L. (1993). *The Professional Guide: Dynamics of Tour Guiding*. NJ: Prentice – Hall.
- Saefang, Y. (2016). The Policies to promote cultural tourism by local tradition Poi Sang Long (ordination) Mae Hong Son Province. *Journal of MCU Peace studies*, 4(2), 89-90.

- Yoktep, S. and Yupas, Y. (2017). The People's Participation on the Development Plan Making of Bandue Municipality, Muang Nong khai, Nongkhai Province. *Journal of MCU Peace Studies*, 5(1), 182-183.
- Terdchai Chuaibumrung. (2014). The guideline of Thai Tourism Reform. *Journal of Tatreviewmagazine.*. 5 (4).
- Thai Travel Association. (2016). *Thai tourist statistics*. [Online]. Retrieved August 18, 2015, From <http://ttaa.or.th>
- The National Economic and Social Development Board. (2011). *The 10th National Economic and Social Development Plan (2007-2011)*. Bangkok: Prime Minister's Office.
- Tourism Authority of Thailand. (2013). *Thailand Tourism Report 2010*. Bangkok: Division of Statistics and Research. Tourism Authority of Thailand.
- Wheelen, T. L., and Hunger, J. D. (2002). *Strategic Management and Business Policy*. 8th ed. NJ: Prentice Hall Upper Saddle River.
- Zhang, X., Song H., and Huang, G. Q. (2009). Tourism supply chain management: A new research agenda. *Tourism Management*, 3(30). 345 - 358.